

доходами є фактором несплати податку на прибуток банком через від'ємний фінансовий результат.

Напрямами для вдосконалення системи оподаткування банківської діяльності можуть бути: визначення оптимального рівня їх податкового навантаження, диференціювати ставки податку на прибуток (знизити ставку податку на прибуток, одержаний банками за довгостроковими кредитами, які надані в реальний сектор економіки з метою розширеного відтворення, що сприятиме активізації інвестиційного процесу), розширити базу оподаткування податком на прибуток за рахунок за рахунок: відновлення оподаткування сум дооцінки іноземної валюти, придбаної банком з метою купівлі-продажу.

Література:

1. Електронний ресурс – офіційні дані на - <https://minfin.com.ua/ua/banks/rating/>
2. Боринських В.Д., Кміть В.М., - Особливості оподаткування прибутку комерційних банків України – Економічний аналіз. Том 19. №1. – 2015 р.
3. Дані фінансової звітності банків України / Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
4. Ключко Л.А., Підсосонна Я.Г., - Оподаткування банківської діяльності в Україні та основні напрями його вдосконалення – 2018 р.

Корнєва А.О.,

аспірантка 1 курсу навчання кафедри фінансів

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Науковий керівник: д.е.н., професор Лондар С. Л.

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ БОРГОВОЇ СТІЙКОСТІ ДЕРЖАВИ: ПИТАННЯ УЗГОДЖЕННЯ І МОЖЛИВОСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ

Питання ефективного управління державним боргом та належної оцінки боргової стійкості держави, яка «визначається не тільки прийнятним рівнем параметрів державного боргу, але й безперешкодним доступом держави до фінансових ресурсів, необхідних для повного та вчасного виконання своїх боргових зобов'язань» [1] залишається актуальним через надмірне податкове навантаження на економіку та боргове – на державний бюджет. Державні запозичення мають бути інструментом стимулювання розвитку науки та інновацій, а не тягарем та засобом поповнення золотовалютних резервів. Крім того, нині діюча система управління державним боргом та оцінки боргової стійкості та боргової безпеки передбачає застосування застарілих методик та малоінформативних порядків, і формування програмних документів, які мають за змістом протиріччя з загальною стратегією діяльності уряду.

Міністерством економічного розвитку і торгівлі у 2013 році було прийнято наказ «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» [2], в якому розраховується рівень боргової безпеки в системі показників фінансової безпеки за 5 індикаторами (метод інтегральної оцінки зі застосуванням прямої та оберненої залежності показників): відношення обсягу державного та гарантованого державою боргу до ВВП, відношення обсягу валового зовнішнього боргу до ВВП, середньозважена дохідність облігацій внутрішньої державної позики на первинному ринку, індекс ЕМВІ, відношення обсягу офіційних

міжнародних резервів до обсягу валового зовнішнього боргу, відсотків. Розрахунок неможливий через відсутність відкритої актуальної інформації про індекс ЕМВІ+ та неповноцінний за системою індикаторів.

В свою чергу, Кабінетом Міністрів визначено постановою «Порядок здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з управлінням державним (місцевим) боргом» [3]. Оцінка ризиків, пов'язаних з управлінням боргом, за цим порядком проводиться шляхом здійснення контролю за показниками відсоткового, валютного, бюджетного ризиків, а також ризиків рефінансування та ліквідності. Проте контроль за показниками не дорівнює оцінці ризиків в контексті побудови програмного документу. Оцінка має передувати операціям з управління боргом та бути результатом контролю за макроекономічними показниками протягом часу.

Також існують різні підходи до визначення граничного значення відношення державного боргу до ВВП. Відповідно до Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України критичним рівнем вважається 55%. Хоча граничне значення цього коефіцієнта в Бюджетному кодексі України встановлено на рівні 60%. Такий же показник зафіксований у Маастрихтських критеріях, проте він застосовується до країн ЄС, які мають значно нижчі ризики та значно вищий рівень як доходів, так і розвитку фінансового ринку. МВФ, у свою чергу, рекомендує для України рівень у 35-40% до ВВП, як країні з низьким/середнім рівнем доходів. Такий же показник був доведений розрахунками вітчизняними вченими [5].

Тому можна говорити як про неузгодженість підходів на державному рівні, так і неналежну достовірність оцінки поточної ситуації. Крім того, не має оцінки за методами теплових матриць, наприклад, чи інтегральної оцінки поточного стану. Деякі країни, такі як Бразилія, Данія, Колумбія, Нова Зеландія і Швеція, застосовують методи стохастичного моделювання, які дозволяють оцінювати фінансові ризики, властиві різним борговим портфелям.

Середньострокова стратегія управління державним боргом на 2019–2022 роки [4] передбачає управління державним боргом через новостворену незалежну установу, яка зможе сприяти більш ефективному впровадженню Стратегії та управлінню боргом в цілому. Така установа утворена (Боргове Агентство), проте її незалежність у прийнятті рішень залишається умовною, оскільки стратегічні цілі визначатимуться Мінфіном, межі обсягу операцій – бюджетом, а розширення переліку фінансових інструментів є неможливим через неналежний стан національного фінансового ринку. Проте створення установи має свої переваги: по-перше, це дозволяє залучити спеціалістів для проведення стрес-тестувань, аналізу ризиків за новітніми методиками зі застосуванням новітнього програмного забезпечення, які потребують затверджень на законодавчому рівні, по-друге, окрема структура не повинна дублювати функцій інших органів і матиме довіру з боку інвесторів лише у разі операційної незалежності.

Подальший розвиток інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки боргової стійкості держави та боргової безпеки має бути законодавчого та матеріально-технічного характеру (внесення змін у відповідні методиками та порядки з метою узгодження підходів), і будуватися на базі новоствореної незалежної установи зі застосуванням новітніх технологій, методів, заснованих на провідному міжнародному досвіді та враховуючи рекомендації міжнародних інституцій, повинен мати на меті

підвищення ефективності та забезпечення регулярного проведення оцінки з метою високоякісного прогнозування та подальшого стратегічного планування і формування інформативних для кредиторів програмних документів (Програм та Стратегій управління державним боргом).

Література:

1. Лондар С. Л., Лондар О. С. Державна боргова політика України в контексті досвіду постсоціалістичних країн-членів ЄС: монографія/за ред. В. М. Федосова. - 2016. - 242 с.
2. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України" від 29.10.2013 р. № 1277 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
3. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з управлінням державним (місцевим) боргом" № 815 від 01.08.2012 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/815-2012-%D0%BF>
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2019-2022 роки» № 473 від 5 червня 2019 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/473-2019-%D0%BF>
5. Лондар, С. Л. Можливості трансформації сучасної боргової політики в Україні [Текст] / С. Л. Лондар, О. С. Лондар // Фінанси України. - Київ, 2016. - № 7. - С. 26-43.

Котишевська Т. М., Мініна А. О.

*«Фінанси, банківська справа та страхування», 3 курс
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник — к. е. н., доцент кафедри фінансів Кондратюк С. Я.*

СПЕЦИФІКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Особливе місце в бюджетній системі України належить місцевим бюджетам, які є фінансовою базою органів місцевого самоврядування. Самостійність цих бюджетів визначається не лише забезпеченням власними доходами, а також ефективністю у здійсненні видатків та використанні коштів. Саме місцеві бюджети відображають наскільки ефективними є соціальні та економічні процеси в Україні.

Ефективне здійснення видатків та використання коштів місцевих бюджетів є невід'ємною передумовою забезпечення добробуту громадян, високого рівня обов'язкової освіти, базової культури та соціального захисту, адже видатки цього рівня бюджетної системи України забезпечують основні суспільні блага та інтереси, їх результат свідчить про реальність влади українського народу.

Поняття "видатки місцевих бюджетів" українські науковці В. Федосов, С. Юрій визначають як систему економічних відносин, які виникають у процесі використання централізованого фонду грошових коштів [1].

Основним призначенням видатків місцевих бюджетів є виконання органами місцевої влади і місцевого самоврядування власних та делегованих державою повноважень. Такі повноваження можна вважати виконаними повністю лише за умови ефективного використання бюджетних коштів. На думку І. Аветисян, ефективність використання бюджетних коштів характеризується досягненням кількісно вимірюваних результатів діяльності розпорядників бюджетних коштів з одночасним їх моніторингом та контролем, що забезпечують підвищення якості внутрішніх процедур бюджетного планування й менеджменту [2, с. 14–15].